

Om pedagogiken

Vad är Montessori?

"Hjälp mig att göra det själv"

Barnen är de som skapar framtiden. Vi vuxna ska agera som goda förebilder. Hur vuxenvärlden bemöter barnen kommer att påverka dem resten av livet.

Alla barn följer en allmänmänsklig utvecklingsplan både när det gäller den fysiska och den psykiska utvecklingen.

Utvecklingen sker i en bestämd ordning.

Montessoripedagogiken grundar sig på Maria Montessoris studier och på den erfarenhetsbaserade forskning hon bedrev under hela sitt liv både i nationella och internationella sammanhang.

Det Maria Montessori uppmärksammade var barns fysiska och psykiska utveckling i olika åldrar genom att hon observerade dem, vad de var intresserade av, vad som motiverade dem och hur de löste olika problem. Hon utformade en fysisk lärmiljö där barnen – inom bestämda ramar – själva kunde söka, upptäcka och göra egna erfarenheter. Montessoripedagogiken är känd just för detta "frihetsbegrepp". Det handlar om en strukturerad frihet där barnen får så mycket frihet som de klarar av. En del barn behöver fastare ramar i början och för att friheten skall kunna utvidgas krävs att barnen lär sig att utveckla ett mått av självdisciplin och respekt för frihetens gränser.

Läraren är en länk mellan barnet och de material som barnet/eleven arbetar med. Lärarens uppgift är att väcka barnens intresse för alla olika ämnen, att vara lågan som tändar gnistan hos barnet. Materialen kan presenteras individuellt, men även för olika stora grupper av barn. Läraren ger inspiration och stöd.

Under sina många resor runtom i världen fastställde Montessori att barn genomgår samma utvecklingsfaser och har samma behov oavsett var i världen och oavsett under vilken tid de lever. Detta gäller alltså oavsett social bakgrund och kulturella skillnader.

Montessori delade barnets utvecklingsfaser i fyra så kallade sensitiva perioder.

Under de olika utvecklingsstadierna är barnen extra känsliga i vissa specifika avseenden. En sensitiv period varar några år och under den tiden kan barnen med rätt stimulans från omvärlden förvärva en viss egenskap och förmåga. När den sensitiva perioden är slut försvinner den ökade känsligheten att ta till sig just det som är speciellt för den perioden. När det

Greta har ett litet höns hus. Där bor fem honor, en tupp och sju små kycklingar. Tuppen står ovanpå taket.

gäller t.ex. synens och talets utveckling som är kopplade till hörseln, kan det finnas en risk för att dessa sinnen inte utvecklas om de inte stimuleras under de specifika sensitiva perioderna. Detta visar även nobelpristagarna Torsten Wiesels och David Hubels forskning. Det är viktigt att barnen stimuleras på ett adekvat sätt under olika sensitiva perioder. Det är också viktigt att barnen får möjlighet att repetera sina nya färdigheter. Att repetera och öva är ett inre behov. Repetition sker med stort intresse och koncentration. Vuxenvärlden ska därför heller inte avbryta aktiviteter i onödan eller hjälpa till när det inte behövs.

Vanliga ord inom Montessori:

Montessorimateriel – Materiel som lockar elever till aktivitet i en viss ålder då de har behov och intresse av just den kunskapen. Montessorimaterielen hjälper barnet att förstå omvärlden och blir en väg till nya kunskaper. I lärandet hjälper det barnet att gå från det konkreta till et abstrakta.

Arbetscykel – Den stund eleven är koncentrerad på sitt arbete.

Normalisering – ”att hitta sig själv”

Med normalisering menade Maria Montessori ett barns optimala utveckling. Hon använde detta ordet för att beskriva ett naturligt tillstånd. Ett normaliserat barn har funnit sig själv och trivs i sin miljö med kamrater och vuxna. Barnet kan ta eget ansvar, förstå andras behov och kan hjälpa andra när det behövs. Barnet är självständigt i sitt arbete och visar spontan glädje, nyfikenhet och känner en lust att lära sig mer. Ett barn som uppnått normalisering har utvecklat en stark ansvarskänsla gentemot andra människor och sig själv och Montessori menade att detta var det viktigaste resultatet av hela hennes arbete.

Kosmisk utbildning

Ordet kosmos kommer från grekiskan och betyder världsalltet, världsordningen. Maria Montessori använde uttrycket kosmisk utbildning för att beteckna den kunskap vi måste ge om universum och människans plats i universum. Barnen lär sig att allt som har hänt och det som sker idag hänger ihop och att vi måste vara rädda om jorden. Målet är att skapa en förenad, fredlig värld.

Vill du läsa mer om Montessori?

Maria Montessori skrev själv många böcker om sin pedagogik och i boken *”Montessoripedagogik i förskola och skola”* skriven av Kristina Skjöld Wennerström & Mari Bröderman Smeds beskrivs pedagogiken på ett mycket överskådligt och lättläst sätt.

